

STUURGROEP SANERING & MORFOLOGIEHERSTEL VOORMALIG ONTGINNINGS- GEBIED BOOM-TERHAGEN

VERGADERING 30 juni 2021 – VERSLAG

Aanwezig

Ludwig Caluwé, Luk Lemmens, Wouter Verbeeck,
Jurgen Callaerts, Els De Vlies, Geert Van der Auwera, Nele Raets
Sven Cools,
Chris Danckaerts, Deborah Smet, Jeroen Depaepe,
Evi Triest, Martijn Goffings
Luc Cassan, Renilde Thijs, Jan Dierckx,
Gert Van de Genachte, Jan Blancke, Kathleen Art

Verontschuldigd

Danny Toelen, Jeroen Baert, Bart Van Camp, Kristin Iliens

1. De stuurgroep keurt het **verslag** van de vorige vergadering goed.

2. PFOS waarborgen

De stuurgroep aanhoort Martijn Goffings.

Hij stelt zich voor als onafhankelijk bodemsaneringsdeskundige, werkzaam bij SWECO. Zijn studiebureau heeft een tijdelijk samenwerkingsverband met WITTEVEEN&BOS onder de benaming ROTS, om LANTIS te begeleiden in het Oosterweelproject.

Hij specificeert vooreerst het huidige normkader voor vrij hergebruik van gronden buiten de kadastrale werkzone. De bovengrens voor vrij hergebruik ligt thans op 3 microgram/kg droge stof PFOS en PFOA, waarbij de som van PFAS onder de 8 microgram/kg ds moet liggen. Daarboven is vrij hergebruik buiten de kadastrale werkzone uitgesloten.

Hergebruik boven deze waarden kan, in het geval van Rumst, enkel na aftoetsing in een studie ontvangende groeve en het vastleggen van acceptatiecriteria voor de desbetreffende parameters. Dit is niet het geval voor de Kleiputten Terhagen. Er zal geen afvoer zijn van PFOS-houdende gronden naar Rumst, of een andere locatie, vanuit Oosterweel.

PFOS/PFAS werd door Lantis in 2016-2018 vastgesteld ter hoogte van het projectgebied “Linkeroever”. Recent, 2021, werd tevens PFOS/PFAS vastgesteld in het slib van Lobroekdok. Dit laatste wordt nog verder onderzocht, maar is duidelijk veroorzaakt door een andere bron dan op Linkeroever. Thans wordt het volledig projectgebied van Lantis gescreend op de aanwezigheid van PFOS, ondanks het feit dat grote delen ervan niet als PFAS-verdacht gebied moet worden beschouwd.

De gronden die naar Rumst komen betreffen enkel gronden van Recheroever en enkel de diepere (tertiaire) lagen. Er wordt niet verwacht dat in deze gronden PFOS zal worden aangetroffen.

Lantis zal, via voorafgaand onderzoek, waarvan de resultaten opgenomen worden in het Technisch Verslag, aan kwaliteitsbewaking doen. Dit Technisch Verslag wordt nagekeken door de Grondbank, en daarna worden toelatingen tot grondverzet buiten de kadastrale werkzone verleend.

Bovendien zal een track & trace-systeem erover waken dat tracering van elke grondpartij vanaf de uitgraving totaan zijn definitieve bestemming gekend is, dmv GPS of een vergelijkbaar digitaal systeem.

Gert Van de Genachte voegt eraan toe dat de grondeigenaars besloten om via het PIH (Provinciaal Instituut voor Hygiëne) eigen steekproefcontroles uit te voeren op de gronden die te Rumst aankomen. Ook de gemeente Boom besloot een onafhankelijk bodemsaneringsdeskundige aan te stellen voor controles en de gemeente Rumst zal hetzelfde doen. De intendant stelt voor om een afstemmingsoverleg te organiseren om de praktische aanpak van deze bijkomende controles te bespreken. Daarbij dient de onafhankelijkheid van elke controlerende overheid behouden te worden, dient er publieke en volledige transparantie te zijn over alle gegevens en wordt beoogd om de krachten te bundelen ivm efficiëntie, waarbij zowel een goede dekking als betaalbaarheid wordt beoogd.

Luk Lemmens werpt op dat hij toch hoopt dat één organisatie wordt aangesteld voor deze controles, zodat de instanties elkaar niet voor de voeten zullen lopen en er niet veel belastinggeld zal worden weggesmeten. Hierop reageert Luc Cassan. De onafhankelijkheid van de controlerende instanties wordt erg belangrijk geacht. Indien iedereen dezelfde organisatie aanstelt voor de controles rijst de vraag, of wordt naar buiten toe toch de indruk gewekt, dat er geen onafhankelijke extra controle geschiedt. Als meerdere van elkaar onafhankelijke controle-instanties opereren wordt toch een ander beeld gegeven dan wanneer 3 overheden allemaal dezelfde instantie aanstellen ter controle.

Op vraag van Gert Van de Genachte stemt de stuurgroep ermee in dat een afstemmingsoverleg wordt georganiseerd, waarbij een goede middenweg wordt gezocht tussen onafhankelijkheid en kostenefficiëntie. Het plan van aanpak dat uit dit overleg moet voortvloeien zal op een van de volgende stuurgroepen worden voorgelegd.

De heer Jan Dierckx merkt op dat toch nog tot 3 microgram/kg ds PFOS worden toegelaten en de Kleiputten dan toch nog als stort zullen fungeren voor vervuilde gronden.

Martijn Goffings reageert dat de norm voor vrij hergebruik niet betekent dat de aangevoerde gronden dergelijke concentraties zullen hebben. Integendeel verwacht hij niet dat de aangevoerde gronden uit diepere lagen PFOS zullen bevatten. Wat de oppervlaktelagen betreft, die niet zullen worden aangevoerd, vindt men doorheen heel Europa lichte verhoogde concentraties PFOS e.d.

Evi Triest benadrukt dat het voor eens en altijd duidelijk moet zijn dat er géén gronden van Linkeroever naar Rumst worden afgevoerd. Lantis heeft dit steeds gesteld en blijft dit herhalen maar stelt vast dat men dit hier en daar blijft opwerpen.

Jan Dierckx stelt dat het verhaal Linkeroever is afgesloten, maar dat er nog onderzoeken moeten gebeuren voor Rechteroever en dat daar ook vervuiling is vastgesteld. Dat verhaal is dus niet afgesloten.

Martijn Goffings herhaalt dat Lantis proactief het hele gebied screent, hoewel er géén verdenking is voor PFAS-vervuiling. De concentraties die zijn vastgesteld in het slib van Lobroekdok zijn toch van een andere soort. Het is vervuiling in de waterbodem, die verder wordt onderzocht maar wellicht is aangevoerd via het Schijn of een andere waterloop. Waterbodems worden niet naar Rumst weggevoerd. Er wordt enkel afvoer gepland van dieper gelegen niet verstoorde tertiaire lagen, waar PFAS-vervuiling onwaarschijnlijk is.

3. Asbeststort - voorlopige maatregelen:

De stuurgroep aanhoort Jeroen De Paepe die de resultaten toelicht van de terreincontrole door de bodemsaneringsdeskundige, uitgevoerd op 26 mei 2021;

Als positieve punten kwamen tijdens deze inspectie naar boven dat het herstel van de afdekking ter hoogte van de erosiegeulen goed gebeurde; dat de plaatsing van extra boomschors grotere erosieverschijnselen tegenhield en dat er geen indicaties werden vastgesteld van vrijliggend niet-hechtgebonden asbest;

Als negatieve punten werden opnieuw beschadigingen aan de afsluiting vastgesteld, met verwijderd prikkeldraad, omgeplooid omheiningen en sporen van betreding (voet- en fietssporen).

In navolging van deze inspectie werd het herstel van de beschadigde omheining ingeplant. Daarbij stelt Jeroen De Paepe de vraag of er opnieuw prikkeldraad wordt geplaatst. Kathleen Art oppert dat men mogelijks prikkeldraad verwijdert uit schrik voor verwonding. Luk Lemmens sluit aan en oppert dat kiezen voor een ander soort afsluiting de voorkeur heeft. Niet afsluiten is geen optie. Chris Danckaerts benadrukt dat de ursusdraad alleszins wordt hersteld, maar de vraag enkel slaat op de verdere afsluiting daar bovenop. Jeroen De Paepe bevestigt dat het herstel wordt opgestart en er naar een alternatief wordt gezocht voor de prikkeldraad, zodat een gelijkaardige hoogte in afsluiting wordt bekomen.

Luc Cassan herinnert eraan dat vroeger voor herstel van prikkeldraad werd gekozen wegens het ontrabend effect. Hij is er niet tegen dat nu een alternatief wordt gezocht, maar dringt aan op evaluatie van dit alternatief na realisatie. Leidt dit tot meer ingrepen of niet. Indien dit positief werkt, des te beter maar andere moet de ingreep opnieuw geëvalueerd worden. Jeroen De Paepe treedt dit bij. Er moet een goede inspectie volgen of de nieuwe afsluiting niet tot meer betredingen leidt.

Jan Dierckx vraagt of er na de enorme regenbui van 4 juni een inspectie geschiedde. Jeroen De Paepe antwoordt dat er geen formele terreincontrole gebeurde maar dat hijzelf wel het terrein bezocht en er geen bijkomende erosieverschijnselen waarnam.

De stuurgroep verneemt tevens dat een nieuwe luchtmetingscampagne werd opgestart, met uitvoering door VITO, waarbij 1 meetunit ter hoogte van de buurtweg aan de Bosstraat en 1 unit ter hoogte van de Kapelstraat werden ingericht; De start van de luchtmetingen geschiedde tijdens week 24 en 25 en duurt 3 maanden. Nadien volgt een analyse van de meetresultaten via elektronenmicroscopie.

Jan Dierckx vraagt op welk tijdspanne de bemonstering van de filters geschiedt. Indien dit op korte tijdstippen gebeurt is het minder waarschijnlijk dat iets waargenomen wordt dan indien langer bemonsterd wordt. Jeroen De Paepe antwoordt dat er na monsternamen altijd nieuwe filters worden aangebracht. De luchtmeting duurt wel degelijk 3 maanden lang, en beperkt zich niet tot kortere tijdstippen. Niet alle monsters worden geanalyseerd, maar dat volgt uit een selectie die VITO uitvoert in functie van de overheersende windrichting. Enkel indien de wind vanuit het asbeststort waait, en er dus kans is op vaststelling van asbest afkomstig van het stort, volgt analyse.

Els De Vlies betreurt dat de meetunit terug in haar tuin is geplaatst. VITO vond evenwel geen andere locatie, nu de actiegroep de bewoners van de Kapelstraat zou hebben afgeraden om meetunits toe te staan. Dit is bizar en het argument om tegen de uitvoering van een luchtmeting te ageren wordt niet begrepen.

4. PRUP Groengebied Terhagen Boom

De stuurgroep aanhoort Jan Blancke die toelichting geeft over de opstart van de procedure van het Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan “Groengebied Terhagen Boom”.

De doelstelling van deze procedure is in de eerste plaats het wijzigen van de gewestplanbestemming “golfterrein” naar een nieuwe bestemming van groengebied met laagdynamisch recreatief medegebruik. Met deze zachte recreatie wordt wandelen, spelen, fietsen, rust- en natuurbeleving bedoeld. Tevens wordt een kleine zone voorzien voor beperkte infrastructuur voor recreatie. Men denke aan een visvijver met accommodatie, infrastructuur voor een sportclub, voor sanitair ten behoeve van wandelaars en bezoekers, voor een jeugdbeweging of iets dergelijks.

De provinciale diensten organiseerden op 23 en 24 juni 2021 een infomarkt over de start- en procesnota van dit PRUP, in de accommodaties van de hockeyclub Braxgata. Deze infomarkt kende een relatief lage opkomst, met een 25-tal ingeschreven bezoekers per avond en slechts een 31 effectieve bezoekers in totaal. De POM was er tevens aanwezig om eventuele vragen van bezoekers over het sanerings- en landschapsherstelproject te beantwoorden. De vragen die daarbij werden gesteld betroffen een veelheid van onderwerpen, met o.m. bezorgheid rond PFOS, vragen naar hoe het landschap zal worden opgebouwd, wat dit voor de eigen situatie betekent, hoe met de dieren zal worden omgegaan, hoe de sanering ter hoogte van de Bosstraat wordt uitgevoerd, wat de duurzaamheid en levensduur van de folies is, hoe breed de fietstunnel zal zijn.

De start- en procesnota ligt in publieke raadpleging tot 12 augustus 2021. Daarna volgt een normale PRUP-procedure: voorontwerp, te bespreken in plenaire vergadering, ontwerp vast te stellen door provincieraad, openbaar onderzoek van 60 dagen over dit ontwerp, behandeling en beoordeling van de bezwaren, advies van Procoro en finaal besluit van de provincieraad over de definitieve vaststelling.

De heer Luc Cassan betreurt dat het PRUP zich beperkt tot het gebied dat thans opgenomen is. Waarom is b.v. het woonuitbreidingsgebied aan het Bos van Terhagen niet meegenomen, en waarom ook niet meteen de reservatiestrook van de omleidingsweg en het industriegebied aan het Mollenveld dat een residentiële bestemming zou krijgen.

Jan Blancke antwoordt dat niet in de plaats van de provinciale diensten kan worden verantwoord waarom, maar dat een opheffing van de reservatiestrook en/of het woonuitbreidingsgebied toch een veel complexere planningsprocedure inhoudt, met bv. een woningbehoeftestudie en dat beide elementen gemeentelijke bevoegdheden zijn, waarover niet in dit provinciaal planningsproces kunnen worden besloten.

Luk Lemmens wijst erop dat de provincie nu het initiatief nam om voor de gehele Rupelstreek een mobiliteitsonderzoek op te starten. Dat onderzoek moet toelaten beslissingen te nemen over de omleidingsweg e.d. Jurgen Callaerts bevestigt dat hij er niet van overtuigd is dat een nieuwe beslissing over de omleidingsweg binnen dit proces zou kunnen. Andere dossiers tonen eerder het tegendeel aan. Dit planningsproces heeft wel de verdienste om de vraag rond deze omleidingsweg onder de aandacht te hebben gebracht, en dat leidde dan weer tot het initiatief van een bredere mobiliteitsstudie. De omvorming van bestemming voor het Mollenveld zal via een gemeentelijk RUP worden aangepakt. Luc Cassan blijft het een gemiste kans vinden dat niet meteen deze gebieden werden meegenomen.

5. Communicatie

De stuurgroep aanhoort Kathleen Art over de geplande communicatie m.b.t. de nakende omgevingsvergunningsaanvraag.

Er wordt een infobrochure opgesteld van 8 A4 pagina's, op te maken door grafische dienst van de provincie. Aftoetsing gebeurt via de communicatiewerkgroep. Deadline copy is 26 juli aanstaande.

Verdeling van de brochure is gepland voor de week van 13 september binnen de gemeenten Boom en Rumst.

Op 11 en 12 oktober 2021 (werkdatum, nog te bevestigen) wordt tevens een fysieke infomarkt gepland waarbij de ingediende plannen ter inzage zullen liggen en deskundigen van Arcadis, Tractebel en INBO ter beschikking zullen staan voor nadere toelichting van de diverse aspecten van de sanering, het landschap, de herbebossing, de milieueffecten en milderende maatregelen, enz...

Na vaststelling van het terreinreglement door de Provincieraad worden signalisatiepanelen met dit reglement gemaakt, te plaatsen aan de toegangen tot het gebied. Een aantal borden "verboden te zwemmen" werden aan de baggerplas geplaatst.

6. Eigendomsverwerving

De stuurgroep aanhoort Jan Blancke met betrekking tot de stand van zaken van de verwerving van de visvijver.

Op 22 april 2021 keurde de provincieraad het voorlopige onteigeningsbesluit goed. Bij brief van 26 mei 2021 werd de vissersclub formeel geïnformeerd dat de minnelijke onderhandelingstermijn van minimum 3 maanden een aanvang nam. Een overleg is gepland voor vrijdag 9 juli aanstaande.

Afhankelijk van de resultaten van deze onderhandelingen zal er ofwel een minnelijk akkoord worden geformaliseerd met de club, dan wel zal het openbaar onderzoek omtrent het onteigeningsbesluit worden opgestart. Dat laatste leidt daarna naar een bezwaarbehandeling en beslissing over een definitief onteigeningsbesluit, en desgevallend tot een gerechtelijke procedure.

7. Vergunningsprocedure

De stuurgroep aanhoort Gert Van de Genachte.

Hij licht toe dat sinds de vorige stuurgroep gewerkt is aan tientallen plannen, die thans worden opgeladen in het omgevingsloket. Tevens werd gewerkt aan een aanvulling van het BSP, een waterhuishoudingsstudie, een boscompensatieformulier, een nota vegetatiewijziging en een nota inzake de stikstofdepositie. Deze nota's worden allemaal in de volgende weken in ontwerp afgewerkt, en tegen eind augustus finaal ingediend.

In het ontwerp Waterhuishoudingsstudie worden de bergingscapaciteit van het nieuwe landschap en de uitwatering naar de Rupel gemodelleerd, en worden uit- en inwatering gedetailleerd.

Op de vragen wat de afvoercapaciteit van huidige afwatering is bij een gemiddelde getijdengolf en bij stormtij op de Rupel en hoe deze afwatering kan worden uitgebreid met de uitwatering van eco-corridor zonder verlies van capaciteit, wordt vastgesteld dat een overloop vanaf een peil 5 m TAW naar bestaande leidingen in voormalige kil volstaat.

Inzake de verwachte piekafvoeren naar uitwatering en nodige oppervlakte voor buffering en inzake het effect van waterinlaat op overstromingsveiligheid worden volgende vaststellingen gedaan: Het maximale debiet van uitwatering naar de Rupel bedraagt 200 l/s. Uitgemiddeld over een cyclus doortij-springtij is dat 100 l/s. De maximale afvoer van kleiputtengebied en bovenstrooms bij 100-jarige storm bedraagt 250 l/s. Het te bufferen volume bedraagt 8 500 m³. Het beschikbare volume voor buffering bedraagt meer dan 50 000 m³. Er is dus ruim voldoende buffercapaciteit.

Op de vraag wat de vereiste dimensies zijn voor voldoende inlaat Rupelwater tijdens perioden van droogte wordt bepaald dat het waterpeil in corridor niet mag zakken beneden 4,8 m TAW en daardoor een tap nodig is van ca 3 000 m³. Voor inlaat bij hoogtij is daarvoor opening van 20 cm in terugslagklep vereist.

Gert Van De Genachte licht voorts, aan de hand van plannen en oppervlaktecijfers (beschikbaar in de presentatie van deze stuurgroepvergadering), het boscompensatieformulier en de nota vegetatiewijziging toe. Bij de bosoppervlakten zijn, zowel bij de bestaande als de geplande toestand, de kleinere open vlakten en kleinere waterpartijen meegerekend. De voornaamste wijziging is een shift van mesofiele naar droge bossen, waarbij de andere types vegetatie grosso modo behouden blijven. De natte natuurstructuur wordt anderzijds behoorlijk verbeterd met de aanverwante ingrepen rond de projectgebieden (Landuytmoeras, rietmoeras, Keibreakerspad-zone en plassen Natuurpunt).

8. Timing

De stuurgroep neemt kennis van de geactualiseerde timing. De formele indiening van de omgevingsvergunningsaanvraag geschiedt voor eind augustus. Het openbaar onderzoek wordt dan opgestart vanaf 1 oktober. Uitspraak over de vergunning wordt verwacht in maart 2022.

Jurgen Callaerts vraagt wie best wordt benaderd om de timing van de gemeentelijke werken aan de Kapelstraat en dit project op elkaar af te stemmen. Dat blijkt Christian Houdendijcke te zijn, die de realisatie van de ondertunneling zal bewaken.

9. Varia

Jan Dierckx stelt een reeks vragen over de inhoud van het Provinciaal Reglement dat werd uitgevaardigd inzake de Kleiputten. Vermits dit geen reglement is dat door de stuurgroep werd vastgesteld of beoordeeld, noch door de projectcoördinatie werd opgesteld of besproken, zal hij deze vraag schriftelijk overmaken. Jan Blancke en Kathleen Art zullen ervoor zorgen dat deze vragen bij de juiste provinciale dienst terecht komen ter beantwoording.

Wat de vraag betreft tot het gebruik van een QR-code op de borden die zullen geplaatst worden antwoordt Kathleen Art dat het inderdaad de bedoeling is om met zo'n code te werken.

Luc Cassan wenst nog een pluim te geven voor de organisatie van de infomarkten over het PRUP. Het geheel was erg duidelijk opgebouwd, zodat ook mensen die het dossier niet kennen goed konden begrijpen waar het over ging. De medewerkers waren vriendelijk en beantwoordden de gestelde vragen op een prima manier. Luk Lemmens bedankt voor deze felicitaties en zal dit overmaken aan de mensen van zijn dienst die, zoals steeds, op een professionele wijze de infomarkt organiseerden.